



**Віртуальная выстава  
«Ісак Любан:  
Мелодыі жыцця, што не згасаюць»**

*да 120-годдзя  
кампазітара, заслужанага дзеяча  
мастацтваў БССР І.І.Любана*

*І. Любан. 1969 г.*

*Ф. 303. Воп. 1. Спр. 69. Арк. 7.*





Ісак Ісакавіч Любан нарадзіўся 23 сакавіка 1906 г. у Чэрыкаве Магілёўскай губерні ў сям’і печніка. У грамадзянскую вайну страціў бацькоў і выхоўваўся ў школе-камуне імя У.І.Леніна, арганізаванай вядомым рэвалюцыянерам і педагогам П.Лепяшынскім.

Настаўнікі звярнулі ўвагу на музычны талент хлопчыка, які з захапленнем падбіраў мелодыі народных песень і пачынаў складаць сваю музыку. У гэтыя гады Ісак навучыўся граць на ўсіх народных і многіх прафесійных музычных інструментах – гітары, мандаліне, домры, балалайцы, скрыпцы, кларнеце, валторне і віяланчэлі.

У 1925 г. ён паступіў у Мінскі музычны тэхнікум. Доўгі час жыў у інтэрнаце для беспрытульных падлеткаў, які размяшчаўся на Базарнай вуліцы, 11. Нягледзячы на ўсе жыццёвыя цяжкасці, Ісак у гэты час напісаў свае першыя песні для хору, салістаў і вакальнага ансамбля на словы вядомых беларускіх паэтаў: «Хмаркі» (сл. Ф.Багушэвіча), «Дзве долі» (сл. Я. Купалы) і «Ноч» (сл. Я. Коласа).

Ісак Любан адыграў важную ролю ў станаўленні музычнай культуры Беларусі 1920-1930-х гадоў. Плённай была яго дзейнасць у якасці мастацкага кіраўніка музычнага вяшчання Беларускага радыё з 1928 па 1936 гг., у выніку якой былі створаны першыя выканальніцкія калектывы, у прыватнасці, – сімфанічны аркестр, квартэт і аркестр народных інструментаў.

У 1932 г. І.Любан стаў старшынёй секцыі кампазітараў пры Беларускай асацыяцыі пралетарскіх пісьменнікаў, якую ўзначальваў да 1937 г. Будучы на гэтай пасадзе, Любан выступіў з ініцыятывай аб пераводзе ў Мінск з іншых гарадоў краіны такіх выбітных кампазітараў, як Я.Цікоцкі, М.Чуркін і Р.Пукст.

Наступным творчым пачынаннем з’явілася мастацкае кіраўніцтва Ансамблем беларускай народнай песні і танца, арганізаваным у 1937 г. сумесна з хормайстрам Н.Сакалоўскім і балетмайстрам К.Алексютовічам.

У 1930-я гг. І.Любан афармляў пастаноўкі аднаго з тэатраў рабочай моладзі ў Мінску. Сумесна з кампазітарам Я.Цікоцкім склаў музыку да спектакля БДТ-1 (Нацыянальны акадэмічны тэатр імя Янкі Купалы) “Кацярына Жарнасек” М.Клімковіча ў пастаноўцы рэжысёра М.Зорава (1938), але сапраўдны поспех меў спектакль “Несцерка” па п’есе В.Вольскага на музыку І.Любана (1941). Гэта быў адзін з лепшых спектакляў БДТ-2 (Нацыянальны акадэмічны тэатр імя Якуба Коласа), які прыцягваў глядачоў блізкасцю да народных вобразаў, сваёй незвычайнай музыкальнасцю пры апоры на фальклорныя вытокі. У 1946 г. спектакль “Несцерка” быў узнагароджаны Сталінскай прэміі СССР.

У 1935 г. на аснове музыкі да спектакляў Дзяржаўнага яўрэйскага тэатра Любанам была створана сімфанічная фантазія “Рафальскіяна”.





**1 рад: А. Русак, - , І. Любан  
2 рад: М. Гурло, А. Астрэйка. Фотакопія. 1938 г.  
Ф. 303. Воп. 1. Спр. 70. Арк. 1.**



**А. Русак, І. Любан. Фотакопія. 1938 г.  
Ф. 303. Воп. 1. Спр. 70. Арк. 3.**





3  
 Дорогому Исаку на память  
 о прекрасных годах юности  
 в Белорусском техникуме  
 дорогого нам Минска  
 сестры Кире Таубинской.  
 Москва 9/IX 1970г.

Ф. 303. Воп. 1. Спр. 70. Арк. 3.





Былыя выхаванцы школы-камуны П. Лепяшынскага. 1950-я гг.  
Ф. 303. Воп. 1. Спр. 72. Арк. 4.





З імем Ісака Любана звязана фарміраванне жанру масавай песні. Ён стварыў вялікую колькасць песень для хору, салістаў і сімфанічнага аркестра, для хору і аркестра народных інструментаў, для голасу з фартэпіяна, голасу і аркестра, многія з якіх здабылі папулярнасць, народную любоў і ўсесаюзнае прызнанне.

Сапраўды “народнай” стала знакамітая песня “Бывайце здаровы”, створаная І.Любанам на вершы А.Русака ў 1936 г. Яна была выдадзена ў арыгінале і ў рускім перакладзе М.Ісакоўскага. Яе першай выканаўцай стала народная артыстка СССР Л.Александроўская, у свой рэпертуар уключыў песню Л.Уцёсаў і многія іншыя папулярныя калектывы і выканаўцы даваеннага часу. Пасля паспяховай дэкады беларускага мастацтва ў Маскве ў 1940 г. І.Любан быў узнагароджаны ордэнам Працоўнага Чырвонага Сцяга.

З першых дзён вайны І.Любан добраахвотна пайшоў на фронт. Скончыўшы курсы палітрукоў, ён ваяваў на Заходнім фронце на пасадзе камісара стралковага батальёна. Падчас службы ніхто з байцоў не ведаў, што іх камандзір вядомы кампазітар.

У 1942 г., знаходзячыся пасля ранення ў шпіталі, кампазітар задумаў напісаць такую песню, якая б падымала баявы дух салдат. І музыка была напісана, але не стала песняй. Любан вельмі старанна падыходзіў да адбору тэкстаў. З прапанаваных двух дзясяткаў вершаў ён абраў варыянт “Наш тост”, напісаны радавым (былым шахцёрам) Мацвеем Касенка і франтавым карэспандэнтам, паэтам Арсеніем Таркоўскім.

У маі 1942 года песня “Наш тост” была выканана ў Маскве на канцэрце майстроў беларускага мастацтва і мела вялікі поспех. Выконвала яе Л.Александроўская. З гэтага часу “Наш тост” уключылі ў свой рэпертуар многія вядомыя артысты і франтавыя ансамблі. Пазней з’явіліся розныя варыянты тэксту да гэтай франтавой песні. Так на Волхаўскім фронце паэт Павел Шубін склаў яе “Ленінградскі” варыянт.

У перыяд Вялікай Айчыннай вайны асабліваю папулярнасць набылі вакальныя творы І.Любана ваенна-патрыятычнай тэматыкі: “Помню, помню тыя росы” (сл. К.Крапівы), “Песня беларускіх партызан” (сл. П.Броўкі), “Васількі”, “Песня мінаеўцаў” (сл. А.Астрэйкі) і інш.

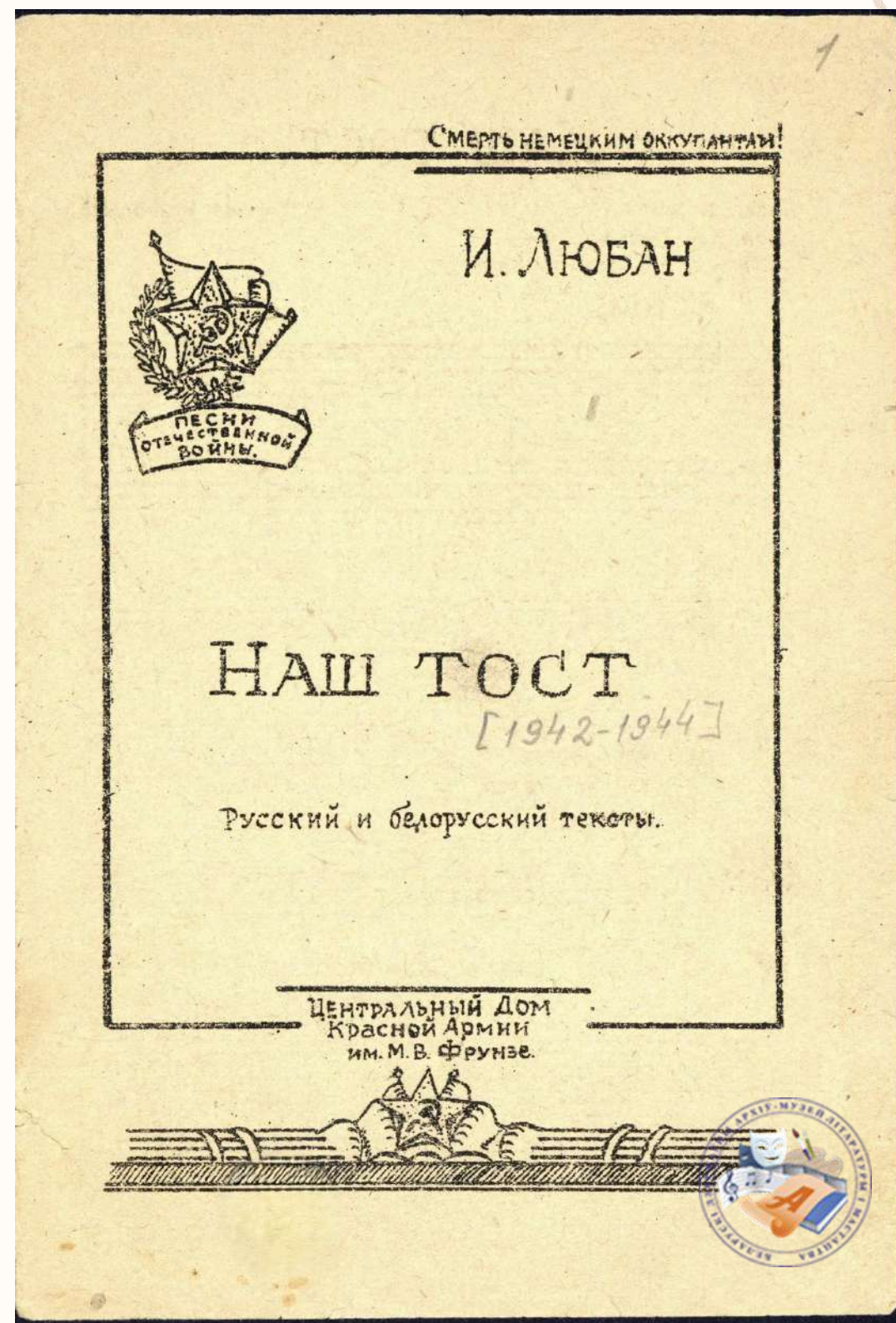
Кампазітар цесна супрацоўнічаў з групай беларускіх кінематаграфістаў, спецыяльна арганізаванай пры Цэнтральным штабе партызанскага руху, куды ён быў адкамандзіраваны, складаў музыку і песні да кінафільмаў і кіначасопісаў. Супрацоўніцтва працягнулася і пасля заканчэння вайны.

У 1956 г. Ісаку Любану было прысвоена званне Заслужанага дзеяча мастацтваў БССР.





И. Любан. 1953 г.  
Ф. 303. Воп. 1. Спр. 69. Арк. 1.



Песня «Наш тост». Друкаванае выданне.  
[1942-1944 гг.]  
Ф. 303. Воп. 1. Спр. 8. Арк. 1.



## НАШ ТОСТ.

1. Часам на фронце  
З вамі спаткаецца  
Некалькі блізкіх людзей,  
Усё, што нам дарага,  
Прыпамінаецца,  
Песня гучыць весялей.
2. Гэй, заспяваем-жа,  
Хлопцы, застольную,  
Шклянкі падымем віна!  
Вып'ем за нашу  
Радзіму прывольную  
Вып'ем да самага дна!
3. Вып'ем за рускую  
Храбрасць слаўную,  
За багатырскі народ,  
Вып'ем за армію  
Нашу магутную,  
Вып'ем за доблесны флот!
4. Станем, таварышы,  
Вып'ем за гвардыю!  
Хто параўняцца з ёй змог?  
Тост наш за Сталіна!  
Тост наш за партыю!  
Тост наш за сцяг перамог!
5. Цяняць і любяць шчырую ласку,  
Ласку бацькоў дарагіх.  
Чару падымем, паўную чару,  
Вып'ем за нашых малых!
6. Думкай і сэрцам заўжды з табою,  
У нашай сям'і баявой.  
Вып'ем за шчасце, за лепшую долю  
І за спатканне з табой!
7. Хай пажаданнем  
Тост наш канчаецца:  
З ворагам скончыць хутчэй!  
Пей, друг, і пі да дна, -  
Лепей змагаецца  
Той, хто п'е весялей.

Пераклаў Пятро Глебка.



## НАШ ТОСТ

Слова Косенко.  
Пераклаў Пятро Глебка.

Музыка И. Любана.

Оживлённо.



Заневола.



1. Ес-ли на фрон-те с на-ми встре-ча-ют-ся  
1. Ча-сам на фрон-це з ва-мі спат-ка-ец-ца



-6-

## Наш тост.

2. Ну-ка, товарищи,  
Грянем застольную!  
Выше стаканы с вином!  
Выпьем за Родину нашу прывольную,  
Выпьем и снова нальём!
3. Выпьем за русскую  
Удаль кипучую,  
за богатырский народ,  
Выпьем за армию нашу могучую,  
Выпьем за доблестный флот!
4. Встанем, товарищи,  
Выпьем за гвардию!  
Равной ей в мужестве нет!  
Тост наш за Сталина!  
Тост наш за партию!  
Тост наш за знамя побед!
5. Цянят и любят нежную ласку,  
Ласку отцов, матерей.  
Чашу поднимем,  
Полную чашу,  
Выпьем за наших детей.
6. Мыслью и сердцем всюду с тобой  
В жизни моей боевой.  
Выпьем за счастье,  
Лучшую долю!  
Выпьем за встречу с тобой!
7. Пусть пожеланием тост наш кончается:  
Кончить с врагом поскорей!  
Пей, друг, и пей до дна, -  
Лучше сражается тот,  
Кто поёт веселей!

Редактор Э. Кулузов. Тираж 500 экз. Цена 1 руб.  
Госиздат. Москва. Апрель 1944 г. Стеклография ЦДА

303 - 1 - 8


Песня «Наш тост». Друкаванае выданне.  
[1942-1944 гг.]

Ф. 303. Воп. 1. Спр. 8. Арк. 1 адв., 3, 3 адв.



СМЕРТЬ НЕМЕЦКИМ ОККУПАНТАМ! 4

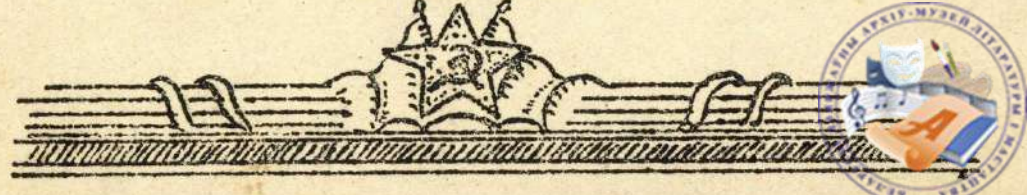
І. ЛЮБАН.



ПЕСНИ  
ОТЕЧЕСТВЕННОЙ  
ВОЙНЫ

БУДЗЬЦЕ ЗДАРОВЫ  
[1942-1944]

ЦЕНТРАЛЬНЫЙ ДОМ  
Красной Армии  
им. М.В. Фрунзе



БУДЗЬЦЕ ЗДАРОВЫ

Владзімір Палякоў.  
Пераклаў на беларускую мову  
Міхась Клімковіч

Музыка І. Любана.

Allegretto



Песня «Будзьце здаровы».  
Друкаванае выданне. [1942-1944 гг.]  
Ф. 303. Воп. 1. Спр. 8. Арк. 4, 5, 6 адв.


2. А больш ў магілках  
Іх складзена будзе, -  
Ніхто з вас не спросіць,  
Ніхто не асудзіць.  
Дык будзьце здаровы,  
І дужы і багаты,  
А немца ганіце  
Мятлой з сваёй хаты.

3. Мы сёння вітаем  
Тут нашу пяхоту,  
Мы знаём: пяхота  
Б'е немца ў ахвоту.  
Дык біце-ж іх катаў  
І гансаў, і Фрыцаў,  
У хвост іх і у грыву,  
І ў морду лупіце.

4. Біць куляй надранна  
І штых добра коле,  
У сэрца, ў пячонку -  
Куды ваша воля.  
Дык будзьце здаровы,  
Жывіце багата,  
А немца ганіце  
Мятлой з сваёй хаты.

5. Мы летчыкаў нашых  
Сягодня вітаем  
І поспеха ў іхняй  
Рабоце жадаем  
Кідайце вы з неба  
Такія гасцінцы,  
Каб неба з аучынку  
Здавалася Фрыцу

6. Каб свету не бачыў,  
І сонца не бачыў,  
Пакуль не падохне  
Ён смерцю сабачай.  
Вы-ж будзьце здаровы,  
Жывіце багата, -  
А Фрыцаў - і дух каб  
Вон з нашае хаты.





Я. Цікоцкі, І. Любан. [1940 г.]  
Ф. 303. Воп. 1. Спр. 77. Арк. 2.

"Стаяць сядочкі"  
для месы. Др.  
(із музыкі к мессе "Несцерка")

И. Любан

Заказ № 549.

Музыка да спектакля «Несцерка» Тэатра імя Я. Коласа. Клавір.  
Аўтограф. 1941 г.  
Ф. 303. Воп. 1. Спр. 61. Арк. 1, 3.

И. Любан

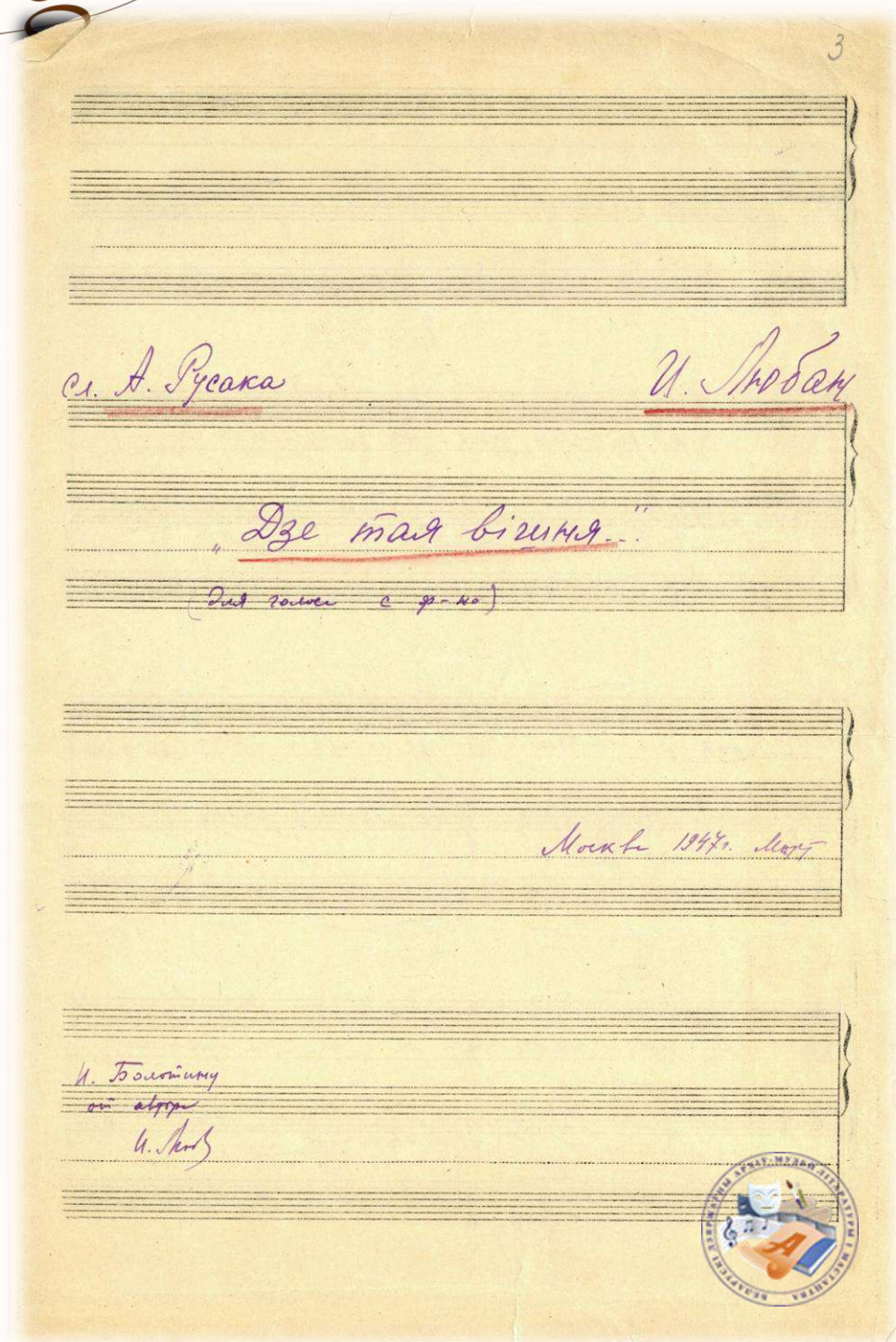
Песня Юрася

из мессе "Несцерка" В. Волынского  
Театр им. Я. Коласа

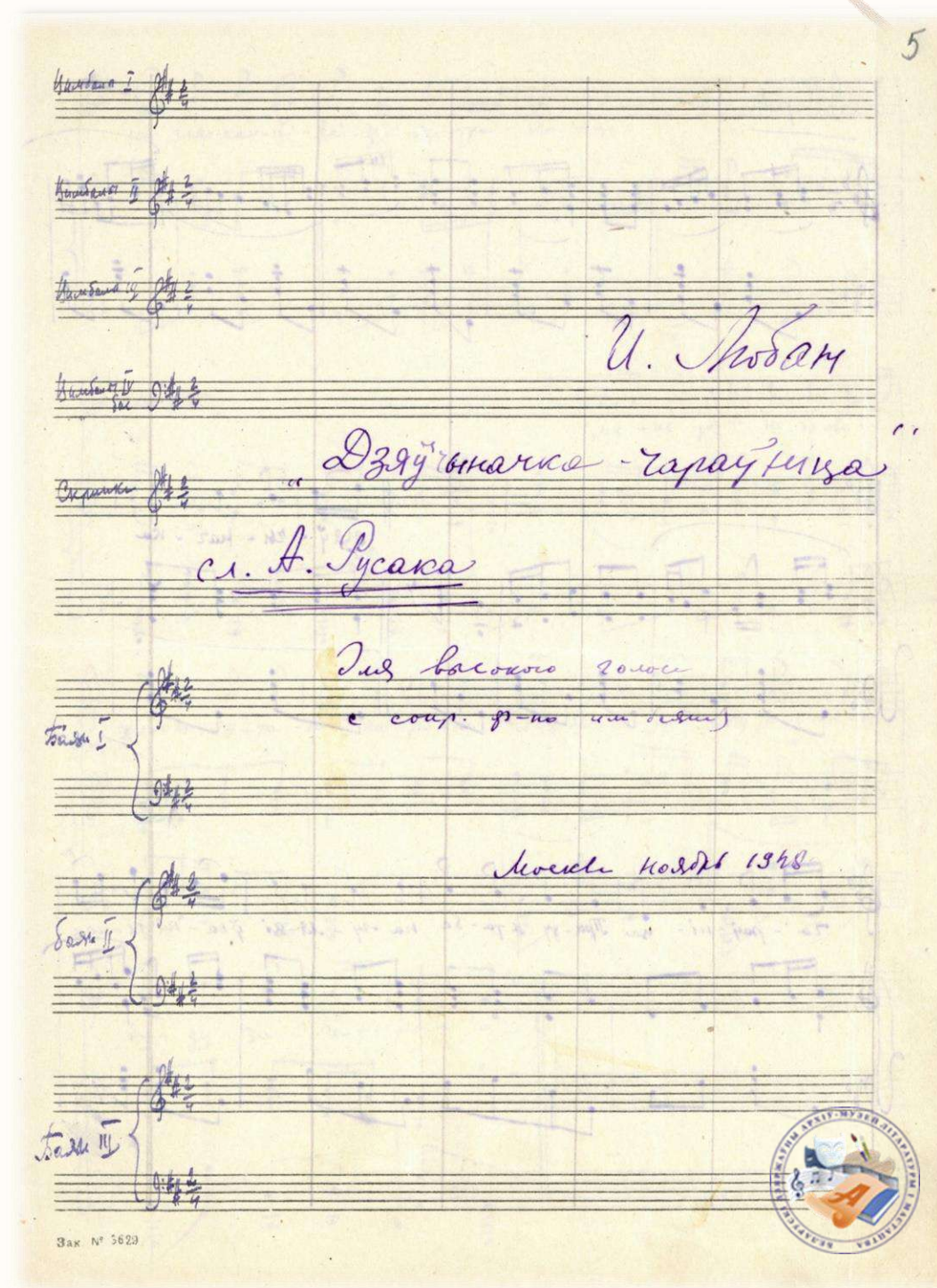
Лес лесам дзгучае

Спа-ды са-





І. Любан. Песня для голаса з ф-п «Дзе тая вiшня»  
(сл. А. Русака). Аўтограф. 1947 г.  
Ф. 303. Воп. 1. Спр. 30. Арк. 3.



І. Любан. Песня для голаса з ф-п «Дзяўчынка чараўніца»  
(сл. А. Русака). Аўтограф. 1948 г.  
Ф. 303. Воп. 1. Спр. 30. Арк. 5.





**І. Любан. Цэнтральны дом культуры чыгуначнікаў. Масква. 1950-я гг.  
Ф. 303. Воп. 1. Спр. 69. Арк. 3, 4.**

Пасля вайны Ісак Ісакавіч застаўся працаваць і жыць у Маскве, кіраваў Ансамблем песні і танца Цэнтральнага дома культуры чыгуначнікаў, працягваў пісаць песні, музыку для тэатра і кіно. Асаблівай папулярнасцю карысталася песня Марыны з кінафільма “Часы остановились в полночь” (“Не магу я знайсці тое слова”, сл. А.Русака) рэжысёра М.Фігуроўскага. Гэтую песню выконвала Рыта Гладунко.





сл. А. Астрэйкі [1950-1955] *люб. Л. Любан*

*Васількі*  
 (Раманс пад палліцамі саговы с Вячаслава  
 Хорам с соуп-гэно)

Сквозь зашлі-ці на на лет  
 Кат Оі ва-сіў-кі ва-сіў-кі

2-а

К уцею грошчу-ці кішкі  
 Дзіў коню  
 2

2 Зараз сарына ў клежку  
 і пракаці к другіх  
 Я ваішоў з пачэтка  
 Людзі гучылі не адрываючы

**І. Любан. Раманс «Васількі» (сл. А. Астрэйкі).  
 Аўтограф. [1950-1955 гг.]  
 Ф. 303. Воп. 1. Спр. 27. Арк. 1, 2 адв.**





**Канцэрт у Цэнтральным доме культуры чыгуначнікаў.  
За раялем І. Любан.  
Масква. 1950-я гг.  
Ф. 303. Воп. 1. Спр. 72. Арк. 7.**



**І. Любан падчас творчага вечара ў воінскай частцы. Масква. 1967 г.  
Ф. 303. Воп. 1. Спр. 69. Арк. 6.**





**Канцэрт у Цэнтральным доме культуры чыгуначнікаў.  
Дырыжор І. Любан.  
Масква. 1950-я гг.  
Ф. 303. Воп. 1. Спр. 72. Арк. 8.**



**Ансамбль песні і танца Цэнтральнага дома культуры чыгуначнікаў.  
Дырыжор І. Любан  
Масква. 1950-я гг.  
Ф. 303. Воп. 1. Спр. 72. Арк. 6.**



## *Беларускі дзяржаўны архіў-музей літаратуры і мастацтва*



7 лістапада 1975 года Ісак Любан пайшоў з жыцця. Ён пахаваны ў Маскве на Кунцаўскіх могілках. Праз паўстагоддзе былі зняты фільмы пра кампазітара і яго музыку. Хроніка-дакументальная стужка “Дывертысмент Перамогі” рэжысёра А.Леўчыка прысвечана песні “Наш тост”. У дакументальным фільме “Песні вайны” пра І.Любана распавядае Алег Волчак, які сыграў ролю кампазітара ў папярэдняй стужцы.

**2026 г.**

